

Narinder Čohan, ambasadorica Indije u Srbiji

Ovo je vek Azije, a Indija je sila koja najbrže raste

RAZGOVOR

Beograd - Prijateljstvo između Indije i Srbije ima dugu istoriju ukorenjenu u zajedničkim vrednostima nesvrstanosti i kulturnim vezama, ocenila je za *Danas* ambasadorica Indije u Beogradu Narinder Čohan. Ambasadorica Čohan je uoči nacionalnog praznika Indije, 15. avgusta, kada druga najmnogoljudnija zemlja na svetu proslavlja 70. godina ponovnog sticanja nezavisnosti, kazala da je partnerstvo Srbije i Indije zasnovano na principima i pragmatizmu i da dve države tradicionalno uživaju uzajamnu podršku u pitanjima od suštinskog interesa.

■ Šta još karakteriše ukupne odnose između naše dve zemlje?

- Vlada Indije dosledno podržava Srbiju u borbi protiv jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova. Srbija i Indija imaju dobru istoriju saradnje u mnogim forumima u pogledu međusobne podrške i recipročnim sporazumima za izbore u međunarodnim telima. U narednim mesecima željno očekujemo međusobne posete na visokom nivou i potpisivanje novih sporazuma. Pokrenuli smo Indijsko-srpski biznis forum u Beogradu kako bi pospešili trgovinu i investicije i utvrdili uska grla. Broj građana Srbije koji traže poslovne vize se povećava. Očekujemo značajno učešće Srbije na Poslovnom forumu Indija-Centralna Evropa u Nju Delhiju u decembru. Čvrsto verujem da kultura pomaže zbližavanju dve zemlje i predlažemo skoro održavanje Festivala Indije u Srbiji i potpisivanje sporazuma o kulturi, umetnosti, mladima, sportu i masovnim medijima. Evidentno je sve veće interesovanje za Indiju nedavnim uspostavljanjem katedre za Hindu u Novom Sadu i indijske studije na Univerzitetu u Beogradu. Promovisanjem turizma u Indiji porasle su u 2015. posete građana Srbije Indiji za 17 odsto u odnosu na prethodnu godinu. Prvi indijski film snimljen u Beogradu „Oopiri“ puni bioskopske dvorane širom Indije. Očekujemo da to bude pokretač za privlačenje većeg broja indijskih filmadžija u Srbiju.

■ Kakvo je stanje trenutnih ekonomskih veza između Srbije i Indije, koji su načini i sredstva za njihovo unapređenje u bliskoj budućnosti?

- Ekonomska i trgovinska saradnja imaju istaknutu poziciju u bilateralnim odnosima. Srbija se nalazi u tranziciji i Indija je ekonomija u ekspanziji koja beleži rekordnu stopu rasta.

B. V. K.

➔ Nastavak na strani 11

■ Vlada Indije dosledno podržava Srbiju u borbi protiv jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova. Srbija i Indija imaju dobru istoriju saradnje u mnogim forumima u pogledu međusobne podrške i recipročnim sporazumima za izbore u međunarodnim telima. U narednim mesecima željno očekujemo međusobne posete na visokom nivou i potpisivanje novih sporazuma

Indija i Kina nisu samo društva; one su civilizacije: Narinder Čohan

FOTO: Wikipedia

Prve dve godine vlade Narendre Modija karakterisale su značajne mere za ublažavanje siromaštva i nemaštine, omogućavanje društveno-ekonomskog osnaženja marginalizovanih delova stanovništva i polaganje snažne osnove za privredni napredak. Vlada je preduzela uravnotežen pristup i inkluzivan razvoj i usredsredila se na eliminisanje, a ne samo ublažavanje siromaštva

ISSN 1450-538X

9 771450 538016

INDIJA

@

70

Posebni dodatak povodom 70 godina nezavisnosti Indije

➔ Nastavak sa strane I

Mladi u Srbiji, tehnički kvalifikovani, sa znanjem engleskog jezika, mogu odigrati veoma važnu ulogu u novim ekonomskim projektima u Indiji. Indijske kompanije prisutne su u Srbiji i zainteresovane su za proces privatizacije. Bilateralni trgovinski i investicioni protok između Indije i Srbije i dalje je ispod mogućnosti, ali postoje znaci da će bilateralna ekonomska razmena rasti narednih godina pošto biznis na obe strane bude otkrivao velike mogućnosti za partnerstvo.

■ **Indija je regionalna sila u usponu. Kako biste opisali odnose Indije sa najvećim svetskim „igračima“ - Sjedinjenim Američkim Državama, Kinom, Rusijom?**

- Bilateralni odnosi između Indije i SAD prerasli su u globalno strateško partnerstvo, zasnovano na zajedničkim demokratskim vrednostima i sve većoj konvergenciji interesa u bilateralnim, regionalnim i globalnim pitanjima. Odnosi između Indije i SAD su preobraženi tokom tri posete premijera Narendre Modija SAD i prilikom istorijske posete Baraka Obama, prvog predsednika SAD koji je bio najviši gost na proslavi Dana Republike 2015. Indijska zajednica u SAD sa više od 3,5 miliona ljudi predstavlja važnu etničku grupu u SAD, katalizator za ostvarivanje bližih i snažnijih veza između najstarije i najveće demokratije na svetu. Odnosi sa Rusijom predstavljaju ključni stub indijske spoljne politike i Rusija se dugoročno pokazala kao pouzdan partner Indije. Unapređena je bilateralne saradnja na gotovo svim poljima uključujući politiku, bezbednost, trgovinu i ekonomiju, odbranu, nauku i tehnologiju i kulturu. Godišnji samiti između premijera Modija i Predsednika Ruske Federacije Vladimira Putina predstavljaju najviši institucionalizovani mehanizam dijaloga u okviru Strateškog partnerstva.

■ **Tema indijskog predsedavanja BRIKS tokom 2016. je izgradnja odgovarajućih, inkluzivnih i zajedničkih rešenja. Za Indiju je BRIKS veoma važan pošto cilja na rast zajedničke pregovaračke moći i uticaja na globalna pitanja, a takođe i osnaživanje ekonomskih i poslovnih veza među zemljama članicama na osnovama saradnje Jug-Jug**

Istovremeno pojavljivanje Indije i Kine kao dve velike sile daje činjenici o Azijskom veku dodatnu težinu i odjek. Potkrepljeni posetama u oba smera, odnosi između Indije i Kine stalno se unapređuju. Indija i Kina nisu samo društva; one su civilizacije. Mi smo dve najbrže rastuće sile u svetu i obe prolazimo kroz ekonomsku transformaciju izuzetnu po nivou i brzini. Odnosi između Indije i Kine često su bili obeleženi saradnjom i konkurentnošću i dve zemlje imaju želju da značajno podignu odnose na viši nivo. Bilateralna trgovina između Indije i Kine je iznosila 2,92 milijardi dolara u 2000, a dostigla gotovo 71 milijardi dolara u 2015.

■ **Indija je ove godine predsedavajuća BRIKS. Kakvo je stanje grupacije pet velikih nacionalnih ekonomija u ekspanziji?**

- BRIKS čini 43 odsto svetskog stanovništva, 37 globalnog ukupnog domaćeg proizvoda (BDP) i 17 odsto udela u međunarodnoj trgovini. U početku se blok bavio uglavnom ekonomskim pitanjima od zajedničkog interesa, da bi dnevni red sastanaka BRIKS značajno bio proširen tokom godina pitanjima međunarodnog terorizma, klimatskih promena, sigurnosti u domenu hrane i energije, međunarodne ekonomske i finansijske situacije, itd. Indija je preuzela predsedavanje BRIKS od Rusije u februaru 2016. i biće domaćin 8. samita BRIKS 15. i 16. oktobra 2016. u Goi. Tema indijskog predsedavanja BRIKS tokom 2016. je izgradnja odgovarajućih, inkluzivnih i zajedničkih rešenja. Za Indiju je BRIKS veoma važan pošto cilja na rast zajedničke pregovaračke moći i uticaja na globalna pitanja, a takođe i osnaživanje ekonomskih i poslovnih veza među zemljama članicama na osnovama saradnje Jug-Jug. Indija je oduvek vodila nezavisnu spoljnu politiku i nastavlja da razvija i produbljuje odnose sa svim zemljama širom sveta. Odnosi sa svim zemljama su izgrađeni na način koji ne iritira niti predstavlja pretnju po druge zemlje. Indija će nastaviti da blisko saraduje sa ostalim partnerima iz BRIKS kako bi program te grupacije bio unapređen.

■ **Indija, još uvek ima najveći broj siromašnih u svetu. Koje mere vlada preduzima kako bi olakšala situaciju?**

- Prve dve godine Modijeve vlade karakterisale su značajne mere za ublažavanje siromaštva i nemaštine, omogućavanje društveno-ekonomskog osnaživanja marginalizovanih delova stanovništva i polaganje snažne osnove za privredni napredak. Vlada je preduzela uravnotežen pristup i inkluzivan razvoj i usredsredila se na eliminisanje, a ne samo ublažavanje siromaštva kroz niz šema blagostanja u oblastima osiguranja useva i za slučaj nesreće, irigacije, bankarstva, razvoja mikro jedinica, stanovanja, itd. Premijer Modi je fokusiran na dobrobit siromašnih i stvara model rasta u kome bi privreda napredovala, a koristi od toga moraju da dopru do siromašnih, kako omogućavanjem zaposlenja, tako i programima za ublažavanje siromaštva. Vlada se usredsređuje na one kojima najhitnije trebaju osnovne potrepštine, kao što preduzima i sve neophodne korake da obezbedi sigurnost svim građanima Indije.

Borislav Korkodelović

Kada je nebo granica...

Ona ustaje u 6 ujutru, ide u šetnju, gleda TV serije dok kuva. U slobodno vreme igra badminton i šah, a baštovanstvo je jedan od njenih omiljenih hobija. Zvuči kao život bilo koje obične indijske žene? No, dr Tesi Tomas je svakako neobična. Ona na poslu provodi po 10-12 sati dnevno, radeći na nekim od najmoćnijih oružja za masovno uništenje. Za projektile pod popularnim nazivom Agniputri (kći vatre), dr Tomas je 2009. godine bila direktor projekta za Agni V - projektil dometa 5.000 km - sa sedištem u Laboratorijama za napredne sisteme u Hajderabadu. Ona je takođe bila saradnik direktora projekta za projektil dometa 3.000 km - Agni III, kao i direktor projekta za Agni IV.

Njena opčinjenost matematikom i naukom još iz detinjstva zacrtala je njenu budućnost, a školska poseta Tumba stanici za lansiranje raketa u Tiruvananthapuramu poslužila joj je kao savršena inspiracija. Završila je osnovne studije elektrotehnike, a zatim master u oblasti navedenih projektila, kao i kurs sponzorisan od strane Organizacije za istraživanje i razvoj odbrane (DRDO). Godine 1988, pridružila se DRDO, i dobila mesto u njenoj laboratoriji sa sedištem u Hajderabadu, radeći sa grupama za navigaciju i upravljanje. „Od tada pa nadalje, to je bila karijera puna inspiracije, mogućnosti, i naučne podrške od strane kolega i pretpostavljenih. Kao rezultat toga, postala sam dizajner za projektile dalekog dometa“, kaže ona.

Dr Tomas je trenutno Direktor Laboratorije za napredne sisteme u DRDO. Kao deo tima za Agni projektile, bila je angažovana na modeliranju i simulaciji sistema projektila. „Tokom početne faze moje karijere, učestvovala sam u svim tehničkim ispitivanjima i ocenjivanjima koji su mi omogu-

■ **Dr Tesi Tomas je postigla uspeh bez premca u oblasti tehnologije projektila**

čili da lakše razumem sistem“, kaže dr Tomas koja radi za DRDO već 27 godina. „Imala sam trenutke agonije, kao i ekstaze. Rad u DRDO-u mi je pružio prilike i hrabrost da se suočim sa bilo kakvim problemom“, kaže ona. Inspirisana radom dr A.P.J. Abdula Kalama i sa zacrtanim ciljevima, ona sigurno upravlja svojim životom, uvažavajući kako uspehe tako i poraze. „On je uveo otvorenost i timski rad, i bio uzor svima nama u DRDO-u“, kaže dr Tomas.

Uprkos svojoj zahtevnoj karijeri, ona je uspevala da stvori ravnotežu između posla i privatnog života. „U životu naiđe faza kada morate da uspostavite balans između karijere i doma. Jednom kada to uspešno prevaziđemo, život nam postaje

lakši i srećniji“, podelila je sa nama dr Tomas. Iako je podrška porodice igrala glavnu ulogu u njenom uspehu, ona priznaje da se suočavala sa teškim ličnim trenucima kada joj je sin bio na školovanju, a suprug na službi u drugom gradu. „Ipak, uspehi smo svi. Moj sin Tedžas je imao razumevanja i bio kooperativan. On je nedavno završio za inženjera“, kaže ona. Među ostalim priznanjima, dr Tomas je nedavno dobila „J. Najudama memorijalnu nagradu 2014“ za svoj doprinos u oblasti tehnologije projektila.

Gospodari univerzuma

Indijski naučnici imaju još jedan razlog za slavlje - Indija je sopstvenim snagama napravila najveći teleskop na svetu stacioniran na velikoj visini, koji je istovremeno drugi po redu najveći teleskop sa gama-zračenjem. Ogromni 45m visoki i 180 tona teški teleskop će omogućiti naučnicima da po bliže proučavaju egzotične objekte poput ostataka supernova, aktivne galaktičke nukleuse i pulsare, te pružiti jedinstveni uvid u ekstremne fenomene svemira. On će pomoći naučnicima da prikupe važne informacije o poreklu univerzuma, i kosmičkim zracima koji bombarduju svemir.

Trenutno najveći svetski teleskop sa gama-zračenjem, sa prečnikom od 28m, izgrađen od strane konzorcijuma evropskih nacija, postavljen je u Namibiji. Indijski mamutski teleskop sa gama-zračenjem, vredan 450 miliona, postavljen u regionu Hanle u Ladaku, napravljen je sopstvenim snagama od Elektronske Korporacije Indije iz Haj-

derabada po dizajnu Baba Centra za atomska istraživanja (BARC), i počeo je sa radom početkom 2016. godine. Po završetku svoje izgradnje, teleskop nazvan „Glavni Čerenkovljev atmosferski eksperiment“ (MACE) biće četvrti teleskop sa gama-zračenjem na svetu. Preostala dva teleskopa sa gama-zračenjem nalaze se u Španiji i SAD-u.

Teleskop koji sadrži više od 1.300 specijalnih ogledala sečenih dijamanom, može da uhvati gama zrake koji pogađaju zemljinu atmosferu iz svemira sa udaljenošću od više od 100 miliona svetlosnih godina. Ove zrake potom snima kamera sa 1088 piksela koja je sme-

đuvremenu, kamere visoke rezolucije će biti korisne kroz primenu u sektoru zdravstva.

MACE teleskop sastoji se od kockastog solarnog kolektora velike površine - 356 kvadratnih metara, koji je sačinjen od 356 panela ogledala iz sopstvene proizvodnje. Fotografiska kamera visoke rezolucije, težine oko 1.200 kg, za detekciju i karakterizaciju Čerenkovljevih atmosferskih pojava, čini fokalnu ravan instrumentacije teleskopa. Teleskop je montiran na nosaču sa šest točkova koji se kreću po stazi prečnika 27m. Ima integrisanu fotografisku kameru sa 1.088 piksela zasnovanih na foto-multiplikator tehnologiji, i svu elektroniku za obradu signala i priku-

■ **Najveći statički, i drugi najveći teleskop sa gama-zračenjem na svetu, postavljen u regionu Hanle u Ladaku, pruža izuzetan uvid u ekstremne fenomene univerzuma**

pljenih podataka. Kamera prenosi prikupljene podatke u kompjuterski sistem smešten u kontrolnoj sobi putem optičkih vlakana. Glavne odlike teleskopa uključuju i bezbedno daljinsko upravljanje sa bilo kog mesta na svetu. Posredstvom ovog teleskopa, Indija će se pridružiti elitnoj naučnoj zajednici koja se bavi izučavanjima u oblasti gama-zračenja.

Do Marsa i dalje

U 2013. godini, Indija je postala prva azijska zemlja i četvrta svetska nacija koja je načinila skok u interplanetarni prostor sa svojom 4.500 miliona dolara vrednom istraživačkom misijom na Mars, koji je udaljen oko 400 miliona kilometara od Zemlje. Do sada su samo Rusija, SAD, i Evropska svemirska agencija poduzimale ovakve misije do Marsa.

1.337 kilograma težak satelit „Satelitska misija na Mars“ (MOM) lansiran je 5. novembra 2013. sa rakete od 350 tona, od strane Indijske svemirske istraživačke organizacije (ISRO) sa ostrva Sriharikota u Bengalskom zalivu, udaljenom oko 80 km od Čenaja. Kretanje letelice za Mars „Mangalijan“ je podešeno 11. decembra u interplanetarnom pro-

■ Prva indijska misija na Mars - niskobudžetni projekt, označava proboj Indije u elitni klub svemirskih sila

storu kako bi zadržalo svoj kurs na putu ka Marsu. Svemirska letelica je bila udaljena 2,9 miliona kilometara od Zemlje kada je izvršena korekcija njene putanje, i krstarila je brzinom od 32 km u sekundi kako bi stigla do Marsove orbite sredinom septembra 2014. za svoja geološka istraživanja.

Naučnici iz Mreže Dubokog Svemira pri ISRO-u u Bajlalu, udaljenom oko 40 km od Sriharikotea prate odiseju satelita, i programiraju njegov kompjuter za slanje i primanje komandi za sve operacije. Prema rečima direktora ISRO-ove svemirske luke, M.J.S. Prasada, dve od tri faze misije na Mars su već okončane. „Treća važna faza biće slikanje Marsove orbite u septembru 2014, na udaljenosti od oko 500 km od površine Crvene planete, za potrebe pet naučnih eksperimenata“, izjavio je Prasad.

Kao četvrta planeta od Sunca i sledeća iza Zemlje, Mars predstavlja drugo najmanje nebesko telo u Sunčevom sistemu. Dobivši ime po starorimskom

bogom rata, Mars je takođe poznat i kao Crvena planeta, zahvaljujući obilnom prisustvu oksida gvožđa.

Indija je lansirala svoju prvu interplanetarnu misiju na Mars sa dvostrukim ciljem - tehnološkim i naučnim. Tehnološki cilj uključuje dizajniranje i realizaciju putovanja Marsovog satelita, koji ima sposobnost da ostane čitav i izvršava manevre kojima se upravlja sa Zemlje, da krstari 300 dana, slika Marsovu orbitu, kao i da kruži oko Marsa. On će takođe omogućiti komunikaciju u dubokom svemiru, navigaciju, planiranje misije i upravljanje, i posedovaće funkcije za samostalno rešavanje nepredviđenih situacija. Naučni cilj biće da se ispitaju odlike Marsovog tla, morfologija, mineralogija, i atmosfera ove planete, koristeći naučne instrumente koje je Indija napravila sopstvenim snagama.

Poredeći indijsku misiju „Mangalijan“ sa poslednjom američkom misijom na Mars, „MAVEN“, Predsednik ISRO-a K. Radakrišnan izjavio je da je američka raketa Atlas V ima korisni teret od 13 tona za geostacionarnu transfernu orbitu (GTO), dok je kapacitet PSLV-XL samo oko 1.300 kg. „Američki satelit, koji teži oko 2.500 kg, ima korisni teret od oko 65 kg i oko 1.600 kg goriva. Naš satelit teži 1.350 kg, ima korisni teret od samo 15 kg i oko 850 kg goriva“, dodao je on.

Ono što nije uporedio su troškovi jedne i druge misije. Dok će Indija potrošiti oko 72 miliona dolara, budžet američke misije je 671 milion dolara. Radakrišnan je ponovio da misija na Mars potvrđuje sposobnost Indije da poduzme složene zadatke ovakve vrste.

Misiju će uskoro slediti i lansiranje nemačkih, francuskih, britanskih i kanadskih satelita od strane ove organizacije. „Lansiraćemo EnMAP satelit (satelit sa programom mapiranja i analize okoline) koji pripada Nemačkoj. Satelit će biti težak oko 800 kg“, rekao je Radakrišnan.

ISRO planira da obavi bar po jedno komercijalno lansiranje svake godine koristeći indijsko lansirno vozilo za lansiranje satelita u polarnu orbitu (PSLV). Prema Radakrišnanu, pouzdanost PSLV raketa je još jednom potvrđena sa lansiranjem MOM-a, na precizan način uprkos svim izazovima.

Prva domaća Rotavirus vakcina

Indija je oslanjajući se na sopstvene snage stvorila vakcinu „Rotavak“ koju je predstavio Premijer Narendra Modi, a koja bi trebalo da spreči najčešći uzrok teške dijareje kod dece. Očekuje se da će vakcina razvijena od strane kompanije „Barat Bajotek India Limited“ (Bharat Biotech India Limited) iz Hajderabada značajno smanjiti broj smrtnih slučajeva kod dece nastalih kao posledica dijareje prouzrokovane Rotavirusom, kako u Indiji tako i u drugim delovima sveta. Smrtonosni Rotavirus godišnje uzrokuje više od 450.000 smrtnih slučajeva u svetu i 110.000 smrtnih slučajeva u Indiji, od čega 80.000 čine deca.

Zahvaljujući partnerstvu odeljenja za biotehnologiju, „Barat Biotek-a“ i nekoliko indijskih i međunarodnih organizacija, uspešno je razvijena i proizvedena prva domaća vakcina koja je plod naučnog rada dugog 25 godina.

„Barat Bajotek India Limited“ je bila uključena u razvoj i proizvodnju vakcine, te je 1997-98. odabrana na osnovu indijsko-američkog Akcionog programa vakcinacije

u okviru redovne vladine procedure. Ovo je treća vakcina protiv Rotavirusa dostupna u svetu, i po trenutnim cenama - najjeftinija.

Strane kompanije trenutno prodaju Rotavirus vakcinu u Indiji za 1.100 rupija (16,50 dolara) po dozi, dok „Barat Bajotek“ nudi „Rotavak“ Vladi Indije i drugim zemljama u razvoju za 63 rupija po dozi (manje od jednog dolara).

Indijski premijer je rekao da je za Indiju karakteristično to da je ona velika zemlja sa izraženim različitostima, koja se i dalje suočava sa nizom društveno-ekonomskih izazova. On je izrazio nadu da će razvoj ove vakcine podstaći dodatne aktivnosti istraživanja, razvoja i proizvodnje u Indiji, ne samo u medicini, već i u drugim naprednim oblastima nauke i tehnologije. „Barat Bajotek“ je podneo četiri globalna patentna zahteva u vezi sa tehnologijom proizvodnje „Rotavak“ vakcine u više od 20 zemalja.

Proizvodni pogon ove firme u Genom dolini u Hajderabadu ima instalirane kapacitete za godišnju proizvodnju od 300 miliona doza vakcina.

Pozivam vas sve da postanete deo GRAM-a, i rastete zajedno sa nama na ovom putu ispunjenja snova i sudelovanja u prosperitetu

Vasundara Radhe,
šef Vlade Radžastana

„Rastimo zajedno“ - poziv iz Radžastana

Radžastan, najveća država u Indiji, biće domaćin Globalnog agrotehnološkog skupa Radžastana (GRAM 2016.) u svojoj prestonici Džajpur, 9-11. novembra ove godine. Predvođena svojim šefom Vlade Vasundarom Radže, Vlada Radžastana se priprema da okupi više od 50.000 poljoprivrednika pod jednim krovom kako bi im pružila obuku i podučila ih tehnikama koje će im pomoći da uvećaju svoje prinose. Radžastan ima najbolju osunčanost na kugli zemaljskoj, sa 6-7 kWh po kvadratnom metru dnevno, tokom 325 sunčanih dana godišnje. Ruko-

vodeći se ovim saznanjem, Vlada Radžastana je pokrenula nekoliko programa vezanih za solarnu energiju, prvenstveno kako bi podržala energetske zahteve u vezi s navodnjavanjem. Veliki kulturni značaj poljoprivrede, kao i raznovrsnost posejanih useva, čini Radžastan jednom od vodećih poljoprivrednih država u Indiji.

Osim za poljoprivrednike, ovaj skup će biti velika platforma za okupljanje investitora, istraživača, akademika, tehnologa, poljoprivrednih firmi i kreatora politike - kako bi ubrzali razvoj održivih poljoprivrednih i pratećih aktivnosti

kroz inovativne metode i najbolje prakse. Holandija, Izrael, Australija i Kanada su pozvane da budu zemlje partneri na ovom događaju.

Agrobiznis i rodnici sektori čine okosnicu privrednih segmenata u indijsko-srpskim ekonomskim odnosima, sa dobrim potencijalom za trgovinu i rast investicija. Srbija je posebno važna za Indiju zbog stručnosti u proizvodnji voća, te bi GRAM 2016 mogao biti idealna platforma za srpske agrotehnološke firme da se upoznaju sa indijskim tržištem i pozovu indijske privrednike da investiraju u Srbiju.

Kada se plastika pretvori u dizel

Ogromna mašina proguta tone različitog plastičnog i ostalog otpadnog materijala da bi se od toga zauzvrat proizvelo najčistije dizel gorivo. Istraživači iz Saveta za naučno-industrijsko istraživanje, pri indijskom Institutu za naftu (CSIR-IIP), postigli su značajan uspeh u smanjenju zavisnosti zemlje od fosilnih goriva pretvaranjem plastičnog otpada u dizel gorivo. Železnice Indije će takođe uskoro početi da ga koriste kao gorivo za vozove.

Indijske Železnice planiraju osnivanje fabrika za proizvodnju dizela za mehaničku vuču rađene po tehnologiji patentiranoj od strane naučnika CSIRIIP-a iz Dehraduna. Prilikom posete Institutu CSIRIIP, indijski ministar za nauku i tehnologiju i potpredsednik CSIR-a Dr. Harš Vardan je izjavio da će planirana fabrika biti u mogućnosti da pretvori jednu tonu plastičnog otpada u 850 litara najčistijeg dizel goriva. „Železnice Indije godišnje troše skoro 2.7 milijardi litara dizela koji nabavljaju od državnih naftnih kompa-

■ Izumom pretvaranja plastičnog otpada u dizel gorivo, indijski naučnici su napravili prvi korak ka ispunjenju sna o projektu „Proizvoditi u Indiji“ premijera Narendre Modija

nija i privatnih snabdevača putem javnih tendera. Nova fabrika, pored proizvodnje čiste energije, predstavljaće prvi korak indijskih Železnica u ostvarenju energetske nezavisnosti“, rekao je Dr. Vardan. SAD, Nemačka i Japan koriste zelenu energiju od čega se proizvodi tečni naftni gas kao sporedni proizvod. Pored toga, CSIR-IIP najavio je veliki proboj u tehnologiji kroz novu proizvodnju avio goriva sa manjim sadržajem

ugljenika koje će se praviti od nejestive biljke po imenu jatropa, koja je otporna na sušu. Smatra se da pomenuta fabrika predstavlja veliki korak napred u inicijativi „Proizvoditi u Indiji“ koju je pokrenuo premijer Narendra Modi sa ciljem da Indija postane globalni proizvodni centar. Takođe jedan od ciljeva ove inicijative je da se do 2022. poveća udeo proizvodnje u bruto domaćem proizvodu zemlje sa 16 na 25 odsto. Glavni cilj programa je da se obezbedi održivi rast pod uslovom da širenje proizvodnog sektora ne šteti čovekovo okolini.

Očekuje se da će nova fabrika indijskih Železnica biti veoma uspešna iz sledećih razloga: zbog inovacija, jer će koristiti tehnologiju patentiranu od strane CSIR-IIP; i domaće proizvodnje i održivosti u proizvodnji čistijeg dizela. Tehnologija koja odbaceni plastični otpad pretvara u čist energetske izvor, i dalje nastavljajući sa istraživanjem i inovacijama, predstavlja primer rešenosti Indije u borbi protiv klimatskih promena.

Prehrambena industrija i prerada hrane - transformacija ekonomije hrane u Indiji

Prehrambena industrija u Indiji predstavlja sektor izlazećeg sunca koji sve više dobija na značaju poslednjih nekoliko godina. Dostupnost sirovina, promene u načinu života, kao i reforme vladine politike u ovoj oblasti dali su značajan podsticaj rastu prehrambene industrije.

Ogromne mogućnosti se nude za strane prehrambene firme i proizvođače hrane kao rezultat nedavno najavljenih odluka da se stranim investitorima odobri vlasnički ulog do 100 odsto prilikom investiranja u proizvodnju hrane u Indiji, kao i u trgovinskom i elektronskom poslovanju u toj oblasti. Ovaj sektor takođe nudi mogućnosti u okviru projekta „Proizvoditi u Indiji“, imajući na umu činjenicu da se Indija pojavljuje kao jedna

od najpovoljnijih destinacija za investiranje.

Poznato je da u indijskom sektoru prehrambene industrije i prerade hrane postoji ogroman potencijal; Indija je najveći proizvođač pšenice, pirinča i mleka, sa učešćem od 10 odsto u svetskoj proizvodnji voća, i vodeća je zemlja po proizvodnji manga i banana.

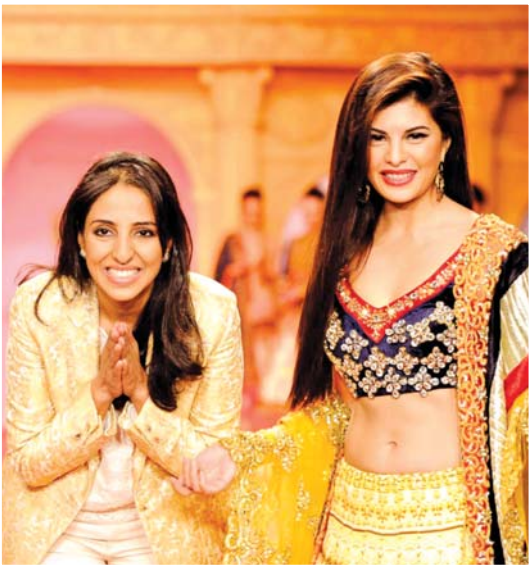
Sektor poljoprivrede i prerade hrane predstavlja jedan od glavnih segmenata srpske privrede sa godišnjom proizvodnjom vrednom 6,6 milijardi dolara. Srpska prehrambena industrija je po svojoj izuzetnosti poznata kako u regionu tako i na međunarodnom planu, i služi kao najbolji primer među ostalim privrednim granama. Takođe, postoje dobre mogućnosti za saradnju Indije i Srbije u prehrambenoj industriji.

Harsimrat Kaur Badal, ministarka prehrambene industrije Indije

Modni dizajneri par ekselans

Iako je naša modna estetika stvorena još u drevnim vremenima, nastao je novi etos prožet inovacijama sa nepogrešivo indijskim odlikama

Još jedna prekretnica u urbanizaciji Indije

Amravati, nova prestonica države Andra Pradeš na obali reke, biće prvi „pametni grad“ u zemlji, sagrađen kao grinfild investicija

